

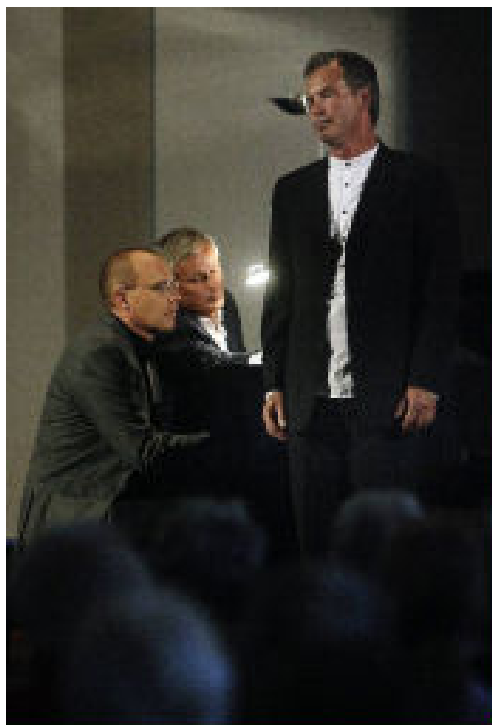
Med ordet i fronten

Kyrkans hus

Öppningskonsert för Schymbergsgårdens
masterclassvecka

Olle Persson, baryton, Johan Fröst, piano
och Anders Olsson, textanalys

Årets kursvecka för sångare i Hjördis Schymbergs anda började med en konsert som också var en föreläsning. Här presenterade sig de tre som undervisare för elever och publik och lade fram sitt budskap.

Det är så enkelt att det ofta glöms bort: sång är inte bara musik. Den är text också. Och ibland, kanske oftare än man tror, är texten viktigare än musiken. Om musiken är svår att fatta tycke för eller förstå - sök den saknade röda trådändan i texten.

När Anders Olsson till exempel berättade hur Brahms valde bibeltexter till sina Vier Ernste Sänge, och när han sedan läste dem krattade han manegen för Olle Perssons sång: han gav publiken den rätta känslan redan innan musiken börjat.

Bara att få texten uppläst, även i svenska sånger, tillför en annan dimension i lyssnandet. Man är beredd: en bubbla av koncentration och förväntan är blåst och kanalen är öppen för musikerna.

De i sin tur ges frihet att tänja ut sången och i lugn och ro gestalta texten utan att tänka på traditionella fraser och rytmiskt gung. Om vissa av kvällens sånger bara nått örat som musik hade de nog kunnat kännas stillastående och konstiga. Men nu, med orden som gav rätt stämningsläge, blev luftigheten, alla omsorgsfullt vårdade detaljer, försiktigheten - och ibland, inbillar jag mig, retsamt lugna tempi - alldeles rätt.

Inte så att de båda musikerna saknade någon del i känsleregistret. Olle Perssons baryton är behaglig, mjuk och trivsamt utan skarpa kanter, men den kan också peppra krut och dunder när det behövs.

Johan Fröst behärskar tillfullo ackompanjetörskonsten att ge stöd och effekter utan att dominera; att vara den som droppar försynta regndroppar och dundrar svåra känslostormar i bakgrunden, och samtidigt är beredd att kliva in i ljuset så fort sångaren tystnar.

Men lugnet och vilsamheten behöll de kvällen igenom. Från den stränge Predikaren till Olle Adolphsons visor, där ju musiken är helt underordnad orden, och vidare till romanser som Schuberts Schöne Müllerin, som snuddar vid visans enkla melodier men har betydligt stilfullare komp. Så knöts sånggenreerna ihop i ordets namn.

De sångare som litar så helt på enbart tonerna att de lämnar publiken utan ens ett textblad, till och med när texten är på andra språk, kan med fördel söka till Schymbergsgården nästa sommar.

Susanne Holmlund

Mirja Palo sjunger bland ett par av Hjördis Schymbergs scenkostymer.

Gedigen sångmästare för fjärde året

Fyra somrar som lärare på Schymbergsgården har gjort Olle Persson nästan till Sundsvallssångare.

Det är en välmeriterad musiker som den här veckan sjunger med och tipsar en ny kull elever. Ändå har han medvetet valt att hålla sig bakom dem.

Långt ut på gården hörs Mirja Palos stora, mörka och välbehärskade röst. Hon avslutar sin sång med att sjunka ner på golvet och får beröm för att hon själv tolkat sången i både musik och gestalt.

Så kliver Annika Svedin fram. Med sin ljusare, smalare stämma sjunger hon en sång dedikerad till Hjördis Schymberg: Gunnar de Frumeries tonsättning av Pär Lagerkvists dikt "Det kom ett brev". Den vimlar av sommarbilder och dofter: vinbärsbuskar, körsbärsträd, lavendel och rågfält.

– Du textar väldigt bra och sjunger rent och snyggt. Men du måste känna lukten av sommarsäden och smaken av vinbär och körsbär, och få oss också att känna dem. Vinbärsblad, tycker du om den doften? säger Olle Persson.

Så resonerar de och kursens två övriga instruktörer vidare om barndomssomrar, och till slut låter sången mycket mer levande.

I år sjunger sju elever i Schymbergsgårdens mästarkurs: dubbelt så många ville komma men fick inte plats.

Sångmästare är också i år en man som beundrar Hjördis Schymberg, som själv är mitt i en lång karriär som opera- och romanssångare, och som har en framtoning som grannens bussige grabb men med mer guld i strupen än de flesta sådana. Olle Perssons barytonröst är av det mjuka men kraftfulla slaget som man aldrig tröttnar på.

Att han hållit sig så anonym att Sundsvallsborna efter fyra år fortfarande vet ganska lite om honom är medvetet.

– Vi har ju alltid en konsert, då jag bjuder på mig själv och presenterar vad vi jobbar med. Men jag är inte här för att exponera mig själv. Några av de jobbigaste pedagoger jag mött har varit sådana som velat bekräfta sig själva genom sina elever, säger han.

Hans egna tankar kring den pedagogik han utövar vid tre-fyra mästarkurser om året, runt om i Norden, är inte så storslagna.

– Många väntar sig att en pedagog ska tala om hur allt är och vad de ska göra. Men jag kan bara ge eleverna små nycklar och få dem att tänka själva, säger han.

Själv är han gediget utbildad både till musklärare, sångpedagog och diplomsångare. Men operaskola har han inte gått, till skillnad från de flesta i facket.

– Vi gjorde en operaproduktion under utbildningen och det råkade vara folk från Operan som lyssnade. De ringde sedan, säger han.

Och de fortsatte ringa. Han som tänkt bli musklärare tänkte om: varför inte satsa på sång när det rullade på så bra? Under åren har de ringt från Kungliga operan, Folkoperan, operorna i Malmö, Göteborg och Drottningholm. Senaste rollen var i en föreställning om Zarah Leander på Folkoperan.

– Men jag spelade inte Zarah, fast jag har rätt röstläge, skojar han.

Numera ringer också de som vill höra romanssånger, som Schuberts Winterreise eller de svenska klassiska sångerna. Nyss kom Olle Persson till exempel hem från en turné med Christian Lindberg och Svenska Blåsarsymfonikerna.

Inte så att suget efter romanssång generellt är på väg uppåt.

– Tyvärr är det nog ofta mer ett sug efter artister. Jag har inte presenterat sånger på något revolutionerande sätt, men ändå vill folk att jag kommer, säger han.

– Jag sjunger ju en del nyskrivet också och det vill inte alla sångare. Då blir det "vi ringer Olle, han vill".

Där kom telefonen igen.

På Schymbergsgården är det ganska fritt från telefoner. Att Olle Persson kommit tillbaka har med den nära och familjära stämningen att göra.

– Och så är jag en stor beundrare av Hjördis Schymberg. Det är stort att vara här, säger han.

Om denna sångare någon gång inte sjunger umgås han med sin fru, folkmusikern Lena Willemark, och deras sjuåriga dotter.

– Och så snickrar och timrar jag på vår fåbod i Dalarna, säger han.

Susanne Holmlund